

99-304a

WET INKOMENSVORZIENING KUNSTENAARS

WIK
VRAGEN EN ANTWOORDEN

BEROEPSVERENIGING VAN BEELDDE KUNSTENAARS
FEDERATIE VAN KUNSTENAARSVERENIGINGEN
FNV KUNSTEN, INFORMATIE EN MEDIA
KONINKLIJKE NEDERLANDSE TOONKUNSTENAARSVERENIGING
NEDERLANDSE TOONKUNSTENAARSBOND

BOEKMAN*stichting*

Studiecentrum voor kunst, cultuur en beleid

Herengracht 415
1017 BP Amsterdam
telefoon bibliotheek 020-624 37 39
fax 020- 638 52 39
e-mail e.boekman@inter.NL.net

De uitleentermijn bedraagt 4 weken. Verlenging met 4 weken is mogelijk, tenzij de publikatie inmiddels is gereserveerd.

De uitleentermijn is verstreken op:

01/31/90 13/12/00		
----------------------	--	--

INHOUD

Inleiding	3
I Hoofdlijnen van de Wik	4
II Keuze tussen Wik en Abw	7
III Welke kunstenaars kunnen gebruik maken van de Wik	12
IV Aanvragen bij de sociale dienst (inkomen en vermogen)	13
V Beroepsmatigheid: advisering door het VvK	15
VI Bezwaar en beroep	17
VII Berekening Wik uitkering	18
VIII Beroepskosten	24
IX Beëindiging Wik uitkering	26
X Mogelijkheden flankerend beleid	28
XI De Wik en de belastingen	29

Boekmanstichting - Bibliotheek
Herengracht 415
1017 BP Amsterdam
Tel. 6243739

Deze brochure is een uitgave van de Stichting FNV Pers
in opdracht van de Werkgroep Kunstenaars en Bijstand en is samengesteld door:

Beroepsvereniging van Beeldende Kunstenaars (BBK),
Koggestraat 7D, Postbus 10326, 1001 EH Amsterdam. Tel. 020-6235456.

Federatie van Kunstenaarsverenigingen,
Wassenaarseweg 18, 2596 CH Den Haag. Tel. 070-3639939.

FNV Kunsten, Informatie en Media (FNV KIEM),
Jan Tooropstraat 1, Postbus 9354, 1006 AJ Amsterdam. Tel. 020-3553636.

Koninklijke Nederlandse Toonkunstenaarsvereniging (KNTV),
Keizersgracht 480, 1017 EG Amsterdam. Tel. 020-~~6238202~~

5221020

Nederlandse Toonkunstenaarsbond (NTB),
Herengracht 272, 1016 BW Amsterdam. Tel. 020-6203131.

INLEIDING

Op 1 januari is de Wet Inkomensvoorziening Kunstenaars van kracht geworden. Kunstenaars met onvoldoende middelen van bestaan kunnen gebruik maken van de wet.

Het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid heeft een brochure gemaakt met algemene informatie over de Wik. Het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen geeft een brochure uit over het zogenaamde flankerend beleid. Deze brochures zijn verkrijgbaar bij de 39 Sociale Diensten die de Wik uitvoeren.

De samenwerkende vak- en beroepsorganisaties BBK, Federatie van Kunstenaarsverenigingen, FNV KIEM, KNTV en NTB brengen een eigen brochure uit waarin antwoorden worden gegeven op veel gestelde vragen over de Wik. In een aantal voorbeelden wordt aangegeven hoe de hoogte van de Wik uitkering berekend wordt. Met deze brochure wordt beoogd kunstenaars te helpen bij hun keuze.

Deze brochure is een aanvulling op die van de ministeries. Kunstenaars wordt geadviseerd kennis te nemen van de drie brochures.

De samenstellers pretenderen geen volledigheid. Het kan zijn dat in de praktijk van de Wik antwoorden aangepast moeten worden. De praktijk zal ook nieuwe vragen oproepen, die beantwoord moeten worden. Nieuwe en aanvullende informatie zal door de organisaties in hun eigen periodieken en op hun websites bekend worden gemaakt. Aan de inhoud van deze brochure kunnen geen rechten worden ontleend.

Amsterdam, februari 1999

I HOOFDLIJNEN VAN DE WIK

De Wik is bedoeld voor professionele kunstenaars uit alle disciplines met onvoldoende inkomen, dat wil zeggen met een inkomen onder of gelijk aan de maximale bijstandsnorm. Om te bepalen of een kunstenaar recht heeft op een Wik uitkering worden zowel zijn inkomen en vermogen als zijn beroepsmatigheid getoetst. De inkomens- en vermogens- toets wordt uitgevoerd door de sociale diensten. Er zijn 39 gemeenten aangewezen om de Wik uit te voeren. De beroepsmatigheidstoets wordt verricht door het Voorzieningsfonds voor Kunstenaars (VVK).

De gebruiksduur van de Wik is maximaal 4 jaar, ofwel 48 maanden. Deze hoeven niet aangesloten te worden opgenomen. Bij voldoende inkomen kan de uitkering beëindigd worden. Als het inkomen later weer terugvalt, kan opnieuw van de Wik gebruik gemaakt worden. De Wik kan op deze wijze als een knipkaart gebruikt worden. Het recht op Wik eindigt echter 10 jaar na de datum van eerste toekenning.

Gebruikers van de wik

Er zijn drie categorieën kunstenaars die van de Wik gebruik kunnen maken:

- Academie- en conservatoriumverlaters die hun diploma hebben behaald kunnen, als zij onvoldoende middelen van bestaan hebben, rechtstreeks tot de Wik worden toegelaten. Dit geldt niet voor docentenopleidingen, behalve voor de opleiding Docerend Musicus.
- Kunstenaars die niet in de bijstand zitten, maar een inkomen hebben beneden het bijstandsniveau. Dit zijn de zogenaamde zij-instromers. Bij de toetsing van hun aanvraag wordt er o.a. op gelet of ze al een zekere tijd als kunstenaar hebben gefunctioneerd en of ze in het jaar voorafgaand aan de aanvraag een omzet of bruto loon van f. 2.400 uit hun kunstenaarspraktijk hebben gehaald.
- Kunstenaars die op 1 januari 1999 gebruik maken van een bijstandsuitkering hebben tot 1 januari 2000 de mogelijkheid over te stappen naar de Wik. Na 1 januari 2000 is een directe overgang van Abw naar Wik niet meer mogelijk.

De uitkering en de mogelijkheid bij te verdienen

De hoogte van de uitkering is afgeleid van de Algemene Bijstandswet (Abw).

Alleenstaanden in de Wik krijgen een netto uitkering van (afgerond) f. 1.033. Dat is f. 443 minder dan in de bijstand. Alleenstaande ouders en gezinnen leveren hetzelfde bedrag in ten opzichte van hun bijstandsnorm.

In tegenstelling tot de Abw biedt de Wik de mogelijkheid eigen inkomsten te behouden. Wanneer de bijverdiensten meer bedragen dan 125 procent van de bijstandsnorm, wordt de Wik uitkering gekort.

	bijstand	Wik	125% bijverdienen
alleenstaand	f. 1.476	f. 1.033	f. 1.845
alleenstaande ouder	f. 1.898	f. 1.455	f. 2.375
gehuwd/samenwonend	f. 2.109	f. 1.666	f. 2.636

In 1999 gelden voor kunstenaars die overstappen van de bijstand (Abw) naar de Wik iets hogere uitkeringsbedragen: f. 1.181, voor alleenstaanden, f. 1.518 voor alleenstaande ouders en f. 1.687 voor gehuwden en samenwonenden. De bijverdiengrenzen zijn hetzelfde als voor andere Wik deelnemers.

(Genoemde bedragen zijn netto maandbedragen per 1-1-1999, inclusief 5,2 procent vakantiegeld. Ieder half jaar worden de bedragen aangepast).

Beroepskosten en berekening inkomen na afloop van het jaar

Het inkomen voor de Wik wordt op jaarbasis berekend. Alle netto inkomsten in een jaar worden bij elkaar geteld. Vervolgens wordt het gemiddelde maandinkomen bepaald. Voor de maanden dat de kunstenaar in de Wik zat wordt bekeken of het gemiddelde maandinkomen onder dan wel boven de bijverdiengrens lag. Was het hoger dan kan over die maanden niet de maximale Wik uitkering verstrekt worden. Het gevolg kan zijn dat de kunstenaar een deel van de als voorschot ontvangen uitkering terug moet betalen. Om het netto inkomen te bepalen worden beroepskosten in mindering worden gebracht op de inkomsten. De Wik kent forfaitaire bedragen voor beroepskosten. Dat zijn bedragen die altijd in mindering gebracht mogen worden, ook al zijn de werkelijke kosten lager. Voor scheppende kunstenaars is dit f. 10.000 en voor uitvoerende en toegepast werkende kunstenaars f. 5.000. Als de werkelijke kosten hoger zijn, kunnen deze in mindering gebracht worden. Ze moeten dan wel aangetoond kunnen worden met bonnen, overeenkomsten of bankafschriften.

Na aftrek van de kosten wordt op het bruto inkomen ook nog een bedrag in mindering gebracht als reservering voor de belastingen. Dat is een vast percentage. In 1999 is dat 19 procent.

Flankerend beleid

Naast een uitkering biedt de Wik voorzieningen die de deelnemers ondersteunen bij de opbouw van hun beroepspraktijk. Dit zogenaamde flankerend beleid is in tweeën geknipt. De uitvoerende kunstenaars kunnen terecht bij de Stichting PodiumKunstWerk (PKW). De scheppende kunstenaars hebben met twee instellingen te maken. De Stichting Scheppende Kunsten (SSK) bepaalt waaruit het flankerend beleid bestaat en het Voorzieningsfonds voor Kunstenaars (VvK) voert het uit. In de praktijk komen scheppende kunstenaars in aanraking met het VvK. Alleen wanneer ze in beroep gaan tegen een beslissing van het VvK, krijgen ze te maken met het bestuur van de SSK.

Via de sociale dienst ontvangen de Wik deelnemers informatiemateriaal van PKW en VvK. Het flankerend beleid bestaat o.a. uit kleine subsidies, kredieten, begeleiding en scholing.

PKW: 070-4169001

VvK: 020-5352500 / 070-3469559

Landelijk bureau kunsten en media

Het Landelijk Bureau Kunsten & Media (LBKM) is een onderdeel van Arbeidsvoorziening. Het LBKM helpt werkzoekende podiumkunstenaars door middel van arbeidsbemiddeling, werkervaringsplaatsen en scholing. Deze faciliteiten zijn echter niet toegankelijk voor Wik deelnemers omdat zij niet gezien worden als werklozen. Voor beeldende kunstenaars heeft het LBKM vooralsnog nauwelijks faciliteiten.

Wik deelnemers worden centraal geregistreerd door het LBKM. Hiervoor hoeft de kunstenaar niets te doen, de gegevens worden door de sociale dienst doorgegeven aan het LBKM. Deze registratie houdt niet in dat de Wik deelnemer als werkzoekende staat ingeschreven. De podiumkunstenaar die in de Wik zit, kan zich natuurlijk ook als werkzoekende laten registreren. Dan kan het LBKM helpen bij het zoeken naar werk.

Op het gebied van flankerend beleid voor de uitvoerende kunstenaars zal het LBKM nauw samenwerken met PKW.

LBKM: 035-6773526.

II KEUZE TUSSEN WIK EN ABW

Wanneer eindigt het "gedoogbeleid"?

Op de datum van invoering van de Wik (1-1-1999) eindigt het gedoogbeleid voor kunstenaars in de Abw. Dit geldt ook voor de mensen die in het overgangsjaar 1999 willen overstappen van de Abw naar de Wik. Zij kunnen - ondanks het feit dat ze een jaar de tijd hebben - vanaf 1 januari 1999 geconfronteerd worden met het aangescherpte bijstandsbeleid. Dat kan inhouden dat niet meer op jaarbasis mag worden verrekend, dat beroepskosten niet meer volledig verrekend mogen worden en dat men de verplichting krijgt werk te aanvaarden of scholing te volgen.

Het is afhankelijk van de woongemeente hoe streng kunstenaars behandeld zullen worden. Informeer bij de gemeente en beroepsorganisatie wat het beleid in de praktijk is.

Is na 1999 een overgang van Abw naar Wik mogelijk?

Als iemand na 1999 de Wik ingaat is dit als "zij-instromer" of als academieverlater.

Een directe overgang van Abw naar Wik is niet langer mogelijk. Iemand moet eerst de Abw voor "een zekere periode" hebben verlaten voor hij de Wik in kan. Hoe lang die periode is, wordt door de wet niet aangegeven. Letterlijk genomen zou één dag kunnen volstaan. Naar verwachting zal daarover in de loop van de tijd jurisprudentie ontstaan.

Waar moet de kunstenaar opletten bij de afweging "Abw of Wik"?

De gemeentelijke sociale dienst bepaalt uiteindelijk aan de hand van de wettelijke criteria wie in aanmerking komt voor de Wik. Los van dit officiële traject moet de kunstenaar zich afvragen of de Wik een goede oplossing is. Dat hangt heel erg af van de individuele situatie.

In de eerste plaats is het van belang of er reële kansen zijn op eigen inkomen. De Wik deelnemer levert immers ten opzichte van de bijstandsnorm f. 443 in. Dat bedrag moet verdiend worden (als "winst" overblijven) om op het sociaal minimum uit te komen. Verder moet de kunstenaar in staat zijn de beroepskosten te verdienen.

Kunstenaars die een groot deel van hun werktijd moeten besteden aan het op peil houden van vorm, conditie en techniek (bijvoorbeeld dansers) en daardoor weinig tijd hebben voor het verwerven van (bij)verdiensten lopen een grote kans onder het bestaansminimum terecht te komen.

Hoe kan een kunstenaar het inkomensgat opvangen dat ontstaat bij de overgang van Abw naar Wik?

Voor kunstenaars die per 1 januari 1999 een Abw uitkering hebben en willen overstappen naar de Wik bestaat een overgangsregeling. Tot 1 januari 2000 is hun Wik uitkering 80 procent van de bijstandsnorm. Voor alleenstaanden is dit f. 1.181, voor alleenstaande ouders f. 1.518 en voor gehuwden/samenwonenden f. 1.687. Ten opzichte van de bijstandsuitkering is er dus een gat van 20 procent dat met eigen inkomsten uit de beroepspraktijk of uit andere bronnen gedicht zal moeten worden.

Kan een alleenstaande ouder beter kiezen voor de Abw of voor de Wik?

Alleenstaande ouders hebben in de Abw geen sollicitatieplicht zolang een kind jonger dan 5 jaar is. Vanwege het ontbreken van arbeidsmarktverplichtingen zou een alleenstaande ouder met kinderen onder de 5 jaar dus voor de Abw kunnen kiezen met een uitkering die netto f. 443 hoger is dan in de Wik. De uitoefening van het kunstenaarschap zal echter in de praktijk moeilijk zijn met een Abw uitkering: bijverdiensten zijn niet mogelijk en beroepskosten zijn niet of slechts voor een deel te verrekenen. Kiest de alleenstaande ouder in eerste instantie voor de Abw, dan kan hij/zij later gebruik maken van de Wik na de Abw gedurende "een zekere periode" te hebben verlaten.

Kan een Wik-deelnemer overstappen naar een "Melkertbaan"?

Nee, een Wik-deelnemer wordt niet beschouwd als een werkloze en kan geen gebruik maken van de Wet Inpassing Werklozen (Wiw) waar de z.g. Melkertbanen onder vallen. Bij de keuze tussen Wik en Abw kan dit een punt van overweging zijn. Als iemand denkt een geschikte Melkertbaan te kunnen krijgen, wordt hij geadviseerd niet direct een Wik uitkering aan te vragen, maar eerst te onderzoeken hoe reëel de mogelijkheid van zo'n baan is.

Mag een kunstenaar met een bijbaan en inkomen boven het bijstandsniveau deze bijbaan (gedeeltelijk) opzeggen om daardoor aan de inkomenscriteria van de Wik te kunnen voldoen?

De Wik is bedoeld voor kunstenaars met onvoldoende inkomen. Wanneer de kunstenaar door eigen toedoen met zijn inkomen beneden de bijstandsgrens raakt, kan de sociale dienst een maatregel opleggen. Zo'n maatregel kan zijn dat de kunstenaar tijdelijk een korting van 50% krijgt op zijn Wik uitkering.

Als een kunstenaar samen met anderen een huis huurt, maar geen economische eenheid vormt met de medehuurder(s), krijgt hij dan een korting op zijn Wik uitkering net als in de bijstand?

De Abw kent in tegenstelling tot de Wik toeslagen en kortingen die te maken hebben met het delen van woonlasten. In de Wik heeft iedereen recht op een volledige uitkering. Dit betekent ook dat een Wik uitkering niet altijd f. 443 lager is dan een Abw uitkering. Een voordeudeler in de Abw krijgt meestal een korting van 20%. De maximale Wik uitkering wijkt daar maar weinig vanaf.

Blijft de "bescheiden schaal regeling" voor kunstenaars ouder dan 57 1/2 jaar bestaan?

De Wik kent een vrijstelling van sollicitatieplicht. De Abw kent geen vrijstelling, behalve voor mensen ouder dan 57 1/2 jaar. Kunstenaars die deze leeftijd bereikt hebben, kunnen besluiten voor de Abw te kiezen omdat die een hogere uitkering biedt. Ze lopen dan het

risico dat ze niet meer op jaarbasis mogen verrekenen en dat niet alle beroepskosten op de eigen inkomsten in mindering gebracht mogen worden. Gemeenten hebben echter het recht in de bijstand "individueel maatwerk" te leveren en kunnen op grond daarvan 57 1/2 jarigen en ouderen de gelegenheid bieden van de regeling voor marginaal zelfstandigen gebruik te maken.

Kan een kunstenaar van het Bbz overstappen naar de Wik?

Een kunstenaar die gebruik maakt van het Bijstandsbesluit Zelfstandigen (Bbz) werkt met een door de gemeente goedgekeurd ondernemings- en financieringsplan. Als het niet helemaal loopt zoals gepland, kan in goed overleg tussen de kunstenaar en de gemeente besloten worden in plaats van het Bbz de Wik toe te passen. Formeel moet dan nog wel het advies van het VvK over de beroepsmatigheid worden ingewonnen. In de Wik kan de kunstenaar geen gebruik meer maken van de Bbz faciliteiten.

Omgekeerd kan een kunstenaar na of gedurende het gebruik van de Wik toelating tot het Bbz aanvragen. Het vooruitzicht zelfstandig in het eigen bestaan te kunnen voorzien binnen een termijn van 18 maanden moet dan wel reëel zijn. Daarover zal de gemeente advies inwinnen van het Instituut voor Midden en Kleinbedrijf (IMK).

Is een kunstenaar in de Wik net als in de Abw verzekerd tegen ziektekosten?

Evenals in de Abw is men in de Wik verplicht verzekerd bij een ziekenfonds. Als men uit de Wik gaat, en men is niet door een loondienstverband verplicht verzekerd, dan zal men een particuliere ziektekostenverzekering moeten afsluiten. Bij verschillende verzekeraars bestaat de mogelijkheid te switchen van ziekenfonds naar particulier en omgekeerd. Een aantal kunstenaarsorganisaties heeft een collectief contract bij een verzekeringsmaatschappij, wat premiereductie oplevert voor de leden.

Wat zijn de gevolgen van de Wik voor het recht op huursubsidie?

De inkomensgrens voor huursubsidie wordt jaarlijks vastgesteld. Nu geldt een belastbaar inkomen van f. 35.000 of minder. De hoogte van de huursubsidie wordt bepaald door het inkomen van het vorige jaar (peildatum 1 november). In de Wik is het maximale belastbare inkomen 125 procent van de bijstandsnorm. Voor een echtpaar is dit f. 31.623, voor alleenstaande ouders f. 28.512 en voor een alleenstaande f. 22.140. Er is dus in de Wik in beginsel recht op huursubsidie. Wel heeft extra inkomen boven de Abw norm invloed op de hoogte van de huursubsidie. Er zit echter een addertje onder het gras. Doordat de belastingdienst niet het forfaitaire bedrag voor beroepskostenaf trek overneemt van de Wik kan het belastbaar inkomen hoger zijn dan het Wik inkomen (zie hoofdstuk XI) en in incidentele gevallen boven f. 35.000 uitkomen.

Of huursubsidie wordt toegekend, is afhankelijk van de hoogte van de huur.

Moet een kunstenaar met een aanvullende Abw uitkering van gemiddeld een paar honderd gulden per maand van de Wik gebruik maken?

De kunstenaar is niet verplicht gebruik te maken van de WIK. Als hij kiest voor de Abw zal het erg moeilijk worden het kunstenaarsberoep voort te zetten vanwege de verplichting werk te zoeken en te aanvaarden. In het geval van een aanvullende uitkering is het bijna altijd verstandig gebruik te maken van de Wik. De kunstenaar heeft immers al een eigen inkomen en door de mogelijkheid bij te verdienen in de Wik zal het inkomen dikwijls hoger uitkomen dan in de Abw.

Kan een kunstenaar met een beroepspraktijk die nog geen inkomen oplevert in de bijstand blijven?

In de bijstand gelden sollicitatieplicht en de verplichting aangeboden omscholing of werk te aanvaarden. Kiest de kunstenaar ervoor in de bijstand te blijven, dan bestaat dus het risico dat het kunstenaarsberoep opgegeven moet worden. Ook moet de kunstenaar beseffen dat na 1 januari 2000 geen directe overstap meer mogelijk is van de bijstand naar de Wik. Anderzijds is het zonder eigen verdiensten heel moeilijk met een lage Wik uitkering rond te komen. De kunstenaar kan besluiten voorlopig in de bijstand te blijven en proberen in de loop van 1999 eigen inkomsten (eventueel uit een bijbaan) te verwerven. Voor 1 januari 2000 kan dan alsnog de overgang naar de Wik plaatsvinden.

Moet de musicus die af en toe gebruik maakt van de WW als deze is afgelopen gebruik maken van de Wik of kan hij zoals hij tot nu toe deed van de bijstand gebruik blijven maken?

De bijstand heeft als voordeel dat de musicus in de periode dat hij niet in de WW zit en geen eigen inkomen heeft een uitkering krijgt op het niveau van het sociaal minimum. De Wik uitkering is lager. Bovendien loopt een musicus die veel bijverdiensten heeft, het risico dat hij niet de maximale Wik uitkering krijgt of na afloop van het jaar een deel van zijn uitkering terug moet betalen aan de sociale dienst. Als de musicus voor de bijstand kiest bestaat het risico dat hij ander werk krijgt aangeboden of zich om moet scholen.

Waar moet een "kunstenaarsechtpaar" op letten bij de keuze gelijktijdig of opeenvolgend gebruik te maken van de Wik?

De Wik is een gecompliceerde regeling, dat geldt extra voor twee kunstenaars die door huwelijk of samenwonen een economische eenheid vormen. Om te kunnen kiezen tussen gelijktijdig of opeenvolgend gebruik van de Wik is het van belang een schatting te maken van de inkomsten en kosten van beide partners in het jaar van aanvraag en zo mogelijk van de daarop volgende jaren.

Als beide kunstenaars gelijktijdig in de Wik zitten, kunnen beiden het forfaitaire bedrag voor beroepskosten (f. 5.000 of f. 10.000) in mindering brengen op hun inkomsten. Of dit werkelijk een voordeel is hangt af van de inkomsten en werkelijke kosten. Als de twee part-

ners na elkaar gebruik maken van de Wik, hebben ze samen recht op 8 Wik jaren. In dit geval kan alleen degene die in de Wik zit de forfaitaire beroepskostenaf trek toepassen; de ander kan de reële kosten aftrekken.

In het algemeen is het aan te raden opeenvolgend gebruik van de Wik te maken.

Zolang gebruik gemaakt wordt van de Wik hebben beiden geen sollicitatieplicht. Beide partners moeten een goede administratie voeren omdat bij de definitieve vaststelling van de uitkering na afloop van het jaar de inkomens van beiden mee tellen. Overigens moet de partner schriftelijk instemmen met de Wik aanvraag.

III WELKE KUNSTENAARS KUNNEN GEBRUIK MAKEN VAN DE WIK?

Kunnen kunstenaars die een volledige opleiding aan een erkende opleiding hebben afgerond maar geen diploma hebben of willen, gebruik maken van de Wik?

De wet geeft aan dat academie- en conservatoriumverlaters met een diploma binnen een jaar na het voltooien van de opleiding tot de Wik kunnen worden toegelaten als zij over onvoldoende middelen van bestaan beschikken. Kunstenaars die niet over een diploma beschikken kunnen niet als academieverlater maar als "zij-instromer" de Wik in. Dat betekent dat zij al een zekere tijd als kunstenaar moeten hebben gefunctioneerd en daarmee in het jaar voorafgaand aan de aanvraag een omzet of bruto inkomen van f. 2.400 moeten hebben gehaald.

Hebben vreemdelingen recht op Wik?

Alleen kunstenaars met een buitenlandse nationaliteit die een onvoorwaardelijke verblijfsvergunning hebben, kunnen een Wik uitkering krijgen. Voor kunstenaars met een tijdelijke verblijfsvergunning of een E-kaart geldt dat zij recht hebben aan het economisch verkeer deel te nemen en te werken, maar geen aanspraken kunnen maken op sociale uitkeringen en subsidies. Dus ook niet op de Wik.

Kan een kunstenaar die een studie wil gaan volgen, gebruik maken van de Wik?

De Abw legt aan het volgen van een studie beperkingen op omdat men beschikbaar moet zijn voor de arbeidsmarkt. Deze verplichting geldt niet in de Wik. Tegen het volgen van een studie bestaat in principe geen bezwaar zolang de studie niet ten koste gaat van het beroepsmatig functioneren. Dit laatste wordt jaarlijks beoordeeld door het VvK.

Als de beroepspraktijk voornamelijk bestaat uit lesgeven, kan dan gebruik gemaakt worden van de Wik?

De Wik is bedoeld voor mensen die een beroep als kunstenaar uitoefenen. Lesgeven valt daar niet onder. De kunstenaar bepaalt echter zelf of het kunstenaarschap zijn hoofdberoep is. Op grond daarvan kan hij een WIK uitkering aanvragen. De beroepsmatigheids-toetsing door het VvK moet duidelijk maken of het kunstenaarschap in voldoende mate wordt uitgeoefend. Als naar de mening van het VvK het accent teveel ligt op de lespraktijk, kan dat leiden tot een negatief advies over de beroepsmatigheid. Onderdeel van de beroepstoets is de omzeteis van f. 2.400. Als deze omzet alleen met lesgeven behaald wordt, zal het moeilijk zijn in de WIK te blijven.

Overigens kan met het begrip "lespraktijk" creatief worden omgegaan. Als de activiteiten omschreven kunnen worden als "workshops" of "projecten, kunnen ze wel degelijk onderdeel zijn van het kunstenaarsberoep.

IV AANVRAGEN BIJ DE SOCIALE DIENST (INKOMEN EN VERMOGEN)

Bestaat de mogelijkheid van een voorschot tijdens de behandeling van de Wik aanvraag.

De Wik kent geen voorschot regeling. Als tijdens de aanvraagperiode (in de regel 8 weken) een voorschot nodig is, kan deze vanuit de Abw verstrekt worden door de woongemeente. Daar moet het voorschot ook aangevraagd worden. Geadviseerd wordt een Abw voorschot aan te vragen ter hoogte van de Wik uitkering. Immers het voorschot moet na de toekenning van de Wik verrekend worden. Een te hoog voorschot heeft terugbetaling tot gevolg.

Wat is de bijstandsnorm die bepaalt of iemand al dan niet recht heeft op een Wik-uitkering?

De inkomensvoetsing voor de Wik hanteert de maximale bijstandsnorm voor zowel alleenstaanden, alleenstaande ouders als echtparen/samenwonenden. Dat betekent dat er geen rekening wordt gehouden met kortingen. De normbedragen zijn voor een alleenstaande f. 1476,22, voor een alleenstaande ouder f. 1898,00 en voor een echtpaar f. 2108,88. Dit zijn netto bedragen, die ieder jaar worden aangepast. Als het eigen inkomen beneden het van toepassing zijnde normbedrag is, voldoet men aan de inkomensnorm voor de Wik.

Wat is het vrij te laten vermogen?

Om te bepalen of iemand toegelaten kan worden tot de Wik wordt niet alleen gekeken naar zijn inkomen (zie voorgaande vraag) maar ook naar het vermogen (de "bezittingen"). Als het vermogen te hoog is bestaat geen recht op Wik.

Het bedrijfsvermogen wordt buiten beschouwing gelaten. Voorbeelden zijn een piano, een bus, een zeefdrukinstallatie: dingen die aantoonbaar noodzakelijk zijn om het kunstenaarsberoep te kunnen uitoefenen. Ook een financiële reservering bedoeld voor investeringen kan worden vrijgelaten. De kunstenaar moet wel duidelijk kunnen maken dat het een reservering is t.b.v. de beroepspraktijk.

Daarnaast bestaat de reguliere vrijlatingsgrens voor vermogen uit de Abw. Dit betekent dat een alleenstaande naast het bedrijfsvermogen een "privé vermogen" mag hebben van f. 9.700. Voor een alleenstaande ouder en een echtpaar is dit f. 19.400.

N.B. Bij de bepaling van het vermogen worden schulden in mindering gebracht op de bezittingen. Dat geldt ook voor een studieschuld.

Kan iemand met een eigen woning gebruik maken van de Wik?

In de praktijk is dat moeilijk. De Wik kent niet zoals de Abw een extra vrijlating voor het vermogen in de eigen huis (of woonboot). Evenmin bestaat de mogelijkheid voor verstrekking van een krediethypotheek. Dit betekent dat wanneer de overwaarde in de eigen woning (waarde minus schulden) meer bedraagt dan f. 9.700 (alleenstaande) of f. 19.400 (alleenstaande ouder en echtpaar) er geen recht op Wik is.

Geldt dit ook voor een atelier in eigendom?

Een atelier is een bedrijfsruimte en is noodzakelijk voor de uitoefening van het beroep. Als het atelier in eigendom is, valt het onder de categorie vrij te laten bedrijfsvermogen.

Als het atelier in de eigen woning is gevestigd, kan men dan gebruik maken van de Wik?

In dit geval is de woning noodzakelijk voor de uitoefening van het beroep. Als de gemeente van de kunstenaar zou verlangen het bezit te gelde te maken, wordt de beroepsuitoefening onmogelijk gemaakt. In dit geval kan men dus een Wik uitkering aanvragen. Als die wordt toegekend bestaat de mogelijkheid dat de gemeente de ontvangen Wik uitkeringen later terugvordert als het bezit te gelde wordt gemaakt.

Hoe kan aangetoond worden dat men in het jaar voorafgaand aan de Wik aanvraag een bruto inkomen van f. 2.400 heeft behaald uit het kunstenaarsberoep?

Dit moet blijken uit de administratie van de kunstenaar. Contracten, arbeidsovereenkomsten, facturen, copie belastingaangifte, etc. zijn dan van belang. Het bedrag van f. 2.400 mag uit loondienst en uit zelfstandig beroep behaald zijn.

Heeft een kunstenaar met een verdienende partner recht op Wik?

Bij de inkomenstoets wordt het inkomen van de partner meegewogen. Als het gezinsinkomen lager is dan f. 2.108,88 per maand en het gezamenlijke privé-vermogen is niet hoger dan f. 19.400 kan een Wik uitkering aangevraagd worden. Overigens moet de partner schriftelijk instemmen met de Wik aanvraag.

V BEROEPSMATIGHEID: ADVISERING DOOR VVK

Wat is beroepsmatigheid?

De Wik is bedoeld voor kunstenaars. Daarom moet vastgesteld worden of een aanvrager werkelijk kunstenaar is. Het Voorzieningsfonds voor Kunstenaars (VvK) adviseert de gemeenten op dit terrein. De toetsing door het VvK is niet artistiek-inhoudelijk. De toetsing vindt plaats bij de eerste aanvraag en verder is er jaarlijks een hertoetsing. Ook als de kunstenaar de Wik heeft verlaten, wordt bij terugkeer getoetst.

De volgende aspecten worden beoordeeld:

- de outillage (atelier, repetitieruimte, apparatuur)
- recent gemaakte producten of producties
- recente presentaties (optredens, voorstellingen, exposities)
- de tijd besteed aan de beroepsuitoefening
- herkenning door derden (verkregen opdrachten, prijzen, subsidies, recensies, relatie met impresariaten en castingbureau's, etc)
- recente pogingen om inkomsten te verwerven uit het beroep

Hoe past de omzeteis van f. 2.400 hierin?

Zij-instromers moeten kunnen aantonen in het jaar zij de aanvraag een bruto inkomen of omzet van tenminste f. 2.400 uit het kunstenaarsberoep te hebben gehaald. Bij de jaarlijkse hertoetsingen geldt ook deze omzeteis. Het VvK beoordeelt of de aangegeven inkomstenbronnen onderdeel zijn van het kunstenaarsberoep. Het VvK controleert niet de boekhouding van de kunstenaar, dat mag alleen de sociale dienst doen.

Hoe moet het toetsingsformulier ingevuld worden?

Aan kunstenaars wordt veel informatie gevraagd over de activiteiten die ze hebben uitgevoerd en nog gaan uitvoeren. Daarbij spelen productie, presentaties en herkenning door derden een belangrijke rol. Daarom is het aan te bevelen zoveel mogelijk informatie en relevante documentatie aan te leveren.

Hoe verloopt de toetsingsprocedure?

De sociale dienst vraagt het VvK advies over de beroepsmatigheid van de Wik aanvrager (bij de hertoetsing van de Wik deelnemer). De aanvrager ontvangt van het VvK een formulier dat is toegesneden op zijn vakgebied. Daarin staan vragen over de productie(s), presentaties, herkenning door derden en het daadwerkelijk streven naar het verkrijgen van inkomsten. Verder wordt gevraagd zoveel mogelijk bewijsstukken mee te sturen. Het kan voorkomen dat de adviseurs van het VvK meer informatie nodig hebben. Dan kunnen zij de aanvrager verzoeken dit te leveren. Ook kunnen zij de aanvrager uitnodigen voor een gesprek. Het advies van het VvK gaat naar de kunstenaar en de gemeente. De gemeente gaat na of het advies op de juiste manier tot stand is gekomen. De gemeenten kunnen besluiten het advies niet op te volgen, maar moeten dat wel duidelijk motiveren.

Geldt voor academieverlaters dezelfde procedure?

Van iemand die zich aanmeldt binnen 12 maanden na het voltooien van de opleiding, wordt alleen bekeken of hij over een diploma van een erkende opleiding beschikt. In dit geval vraagt de gemeente aan het VvK te beoordelen of de aanvrager over een "erkend" diploma beschikt.

Is de toetsing afwijkend voor iemand die de Wik tijdelijk heeft verlaten en terug wil keren?

Dat is afhankelijk van de periode dat de kunstenaar uit de Wik is geweest. Als de Wik maar kort is verlaten (enkele maanden), zal het VvK een lichte toetsing toepassen.

Kan men in beroep gaan tegen de beslissing van het VvK?

Het VvK beslist niet, maar geeft advies. De gemeentelijke sociale dienst beslist of iemand tot de Wik wordt toegelaten of erin kan blijven. Daarbij is niet alleen het advies van het VvK maar bijvoorbeeld ook de vermogens- en inkomenstoets belangrijk. Tegen de beslissing van de gemeente kan de kunstenaar in beroep gaan, niet tegen het advies van het VvK.

Maakt een jazzmusicus die in het jazz circuit optreedt en daarnaast met amusements-repertoire op feesten en evenementen speelt kans op een Wik uitkering?

De kunstenaar geeft zelf aan wat zijn hoofdberoep is. Als dat "jazzmusicus" is, toetst het VvK de beroepsmatigheid als jazzmusicus. Daarbij wordt uitgegaan wat voor dit beroep gebruikelijk is, bijvoorbeeld het aantal optredens per jaar.

Kan de acrobaat die regelmatig in theaters optreedt in aanmerking komen voor de Wik?

De wet noemt drie categorieën kunstenaars: scheppende, uitvoerende en toegepast werkende kunstenaars. De acrobaat zou in de categorie uitvoerende kunstenaars kunnen vallen en een beroep kunnen doen op de Wik. Het VvK beoordeelt of de acrobaat "aantoonbaar als kunstenaar" functioneert.

Komt een popmuzikant die voornamelijk in het café circuit optreedt en er nog niet in is geslaagd optredens te krijgen in het clubcircuit door de beroepsmatigheidstoets van het VvK?

Het VvK kijkt naar recent geleverde producten, presentaties en optredens, presentatiemateriaal zoals demo's en CD's, recensies en pogingen inkomen te verkrijgen uit het beroep. Alles wordt in samenhang bekeken en vergeleken met wat gebruikelijk is in de popmuziek. Optredens in het clubcircuit of een CD-contract zijn dus niet noodzakelijk om de toets te doorstaan. Optredens voor publiek, beschikken over een goede demo en aantoonbare werving van optredens kunnen wel van doorslaggevend belang zijn.

VI BEZWAAR EN BEROEP

Wat kan men doen tegen een negatieve beslissing op een Wik aanvraag?

Dat is geregeld in de Algemene Wet Bestuursrecht. Men dient een schriftelijk bezwaar in bij de gemeente die de beslissing heeft genomen. In de beschikking waarin de beslissing aan de kunstenaar kenbaar gemaakt wordt, staat binnen welke termijn een bezwaarschrift ingediend kan worden. Daarna wordt men uitgenodigd voor een gesprek (hoorzitting). Daarin kan men het schriftelijk bezwaar toelichten of aanvullen. Vervolgens heroverweegt de gemeente haar besluit en deelt dit de kunstenaar mee. Als het opnieuw afwijzend is kan de kunstenaar de rechter inschakelen. Vak- en beroepsorganisaties kunnen de kunstenaar bijstaan in de bezwaar- en beroepsprocedure.

Waar let de rechter op in zo'n procedure?

De rechtbank zal beoordelen of de procedure juist is verlopen en of de beslissing in overeenstemming is met de algemene beginselen van behoorlijk bestuur. Deze beginselen houden o.a. in dat de beslissing goed gemotiveerd en zorgvuldig moet zijn. Verder moeten gelijke gevallen gelijk worden behandeld en moeten gewekte verwachtingen gehonoreerd worden.

In het bezwaarschrift tegen de beslissing van de gemeente moet al aangegeven zijn op welk(e) beginsel(en) het bezwaar is gebaseerd. Bijvoorbeeld: als de negatieve beslissing gebaseerd is op een negatief advies van het VvK kan in het bezwaarschrift aangegeven worden dat kunstenaars met een vergelijkbare staat van dienst wel positief zijn beoordeeld (gelijkheidsbeginsel) of dat het advies onvoldoende rekening houdt met de feitelijke situatie van de kunstenaar (niet goed gemotiveerd).

Valt na de uitspraak van de rechter het doek?

Men kan nog in hoger beroep gaan bij de Centrale Raad voor Beroep. Oordeelt ook deze negatief dan is de Wik aanvraag definitief afgewezen en zal de kunstenaar andere manieren moeten zoeken in het levensonderhoud te voorzien. Als de kunstenaar later denkt wel aan de voorwaarden van de Wik te voldoen, kan opnieuw een aanvraag ingediend worden.

VII BEREKENING WIK UITKERING

Voor de berekening van de definitieve Wik uitkering na afloop van het kalenderjaar worden alle netto inkomenscomponenten bij elkaar geteld. Indien de kunstenaar een economische eenheid (gehuwd of samenwonend) vormt met een partner, wordt ook het inkomen (de inkomens) van de partner meegeteld.

De beroepskostenaf trek werkt als volgt: Eerst wordt het bedrag (forfaitair òf reële kosten) in mindering gebracht op de bruto omzet / bruto inkomen uit het kunstenaarsberoep. Dit leidt tot de bepaling van de bruto winst. Is er nog een restant aan beroepskosten over dan wordt dit in mindering gebracht op bruto inkomsten uit andere beroepen. Is dan nog niet het gehele bedrag voor beroepskosten verrekend dan kan het restant in mindering worden gebracht op het netto inkomen (bijvoorbeeld uit een bijbaan) en eventueel op het inkomen van de partner.

Om van bruto winst of bruto inkomen op een netto inkomen te komen, hanteert de Wik een "netteringspercentage". In 1999 is dat 19 procent. De nettering leidt in feite tot een reservering voor de belastingen van 19 procent.

Hoewel de berekening op jaarbasis plaatsvindt, moeten tussentijdse wijzigingen in het inkomen aan de sociale dienst worden gemeld. Dit is ook in het belang van de WIK deelnemer. Immers een belangrijke wijziging in het inkomen kan tot gevolg hebben dat de Wik uitkering verlaagd wordt of zelfs beëindigd moet worden. Als de wijziging niet gemeld is, kan dat ertoe leiden dat na afloop van het jaar een groot bedrag terugbetaald moet worden. Voorbeeld 2 betreft een wijziging in de inkomsten die leidt tot beëindiging van de Wik uitkering. In voorbeeld 4 leidt de wijziging in inkomsten op iets langere termijn niet tot een lagere Wik uitkering.

voorbeeld 1

Musicus, alleenstaand zit het gehele jaar in de Wik. Hij ontvangt iedere maand het voor hem geldende maximale Wik voorschot van f. 1.033. De bijverdiengrens is f. 1.845. Uit zijn privé lespraktijk heeft hij een omzet van f. 7.000. Met zijn ensemble verzorgt hij een aantal concerten waarvan hij de opbrengst laat verlonen. Netto houdt hij er f. 6.000 aan over. Zijn beroepskosten bedragen f. 4.500. Hij mag het maximale bedrag van f. 5.000 aftrekken.

omzet lespraktijk	f. 7.000
kosten (forfait)	f. 5.000
	-
bruto winst lespraktijk	f. 2.000
nettering (19%)	f. 380
	-
netto winst	f. 1.620
netto loon concerten	f. 6.000
	+
netto inkomen	f. 7.620
Wik uitkering (12 x 1033)	f. 12.396
	+
totaal inkomen	f. 20.016

Het gemiddelde maandinkomen van de musicus is f.1.668. (20.016 : 12). Daarmee blijft hij onder de bijverdiengrens van f. 1.845. Er vindt geen korting plaats op het verstrekte Wik voorschot.

Opmerking: de beroepskosten worden eerst afgetrokken van de omzet lespraktijk omdat pas na aftrek van de kosten de "nettering" kan plaatsvinden.

voorbeeld 2

Beeldend kunstenaar, alleenstaand zit in de Wik van 1 januari tot en met 30 juni. In die periode ontvangt hij het maximale WIK voorschot van f. 1.033 per maand. Hij heeft een bijbaan waarmee hij netto f. 600 per maand verdient (inclusief vakantiegeld). Wik uitkering en nettoloon samen blijven gedurende het eerste half jaar onder de bijverdiengrens van f. 1.845 per maand. Per 1 juli beëindigt hij de Wik uitkering omdat hij een opdracht krijgt die f. 18.000 oplevert. Zijn beroepskosten zijn in het hele jaar f. 4.800. Hij heeft recht op de forfaitaire aftrek van f. 10.000. Voor de zes maanden dat hij in de WIK zit is dit f.5.000.

omzet uit kunst	f. 18.000
beroepskosten (forfaitair)	f. 5.000
	-
bruto winst	f. 13.000
nettering (19%)	f. 2.470
	-
netto winst	f. 10.530
netto loon (12 x 600)	f. 7.200
	+
netto inkomen	f. 17.730
Wik (6 X 1.033)	f. 6.198
	+
totaal inkomen	f. 23.928

Het gemiddelde maandinkomen is f. 1.994. (23.928 : 12). Dit is f. 149 boven de bijverdiengrens van f. 1.845. De kunstenaar zat 6 maanden in de Wik en moet na afloop van het jaar f. 894 (6 x 149) terugbetalen.

voorbeeld 3

Echtpaar, vrouw is beeldhouwer en maakt het gehele jaar gebruik van de Wik. Ze ontvangt een maandelijks Wik voorschot van f. 1.500. Ze verkoopt 2 beelden voor in totaal f. 14.000. Haar beroepskosten bedragen f. 17.000. Haar partner heeft een netto jaarinkomen van f. 15.000 (inclusief vakantietoeslag). De maximale Wik uitkering voor het echtpaar is f. 1.666 per maand, de bijverdiengrens ligt op f. 2.636 per maand.

omzet uit kunst	f. 14.000
kosten	f. 17.000
	-
bruto winst	0
netto loon partner	f. 15.000
restant kosten	f. 3.000
	-
jaarinkomen	f. 12.000
Wik uitkering (jaar)	f. 18.000
	+
totaal jaarinkomen	f. 30.000

Het gemiddelde maandinkomen bedraagt f. 2.500 ($30.000 : 12$). Dit is onder de bijverdiengrens. Het echtpaar heeft dus recht op een volledige Wik uitkering. Na afloop van het jaar wordt de Wik uitkering definitief vastgesteld op f. 1.666 per maand. Dat is f. 166 meer dan het maandelijks voorschot. Het echtpaar ontvangt van de sociale dienst het resterende bedrag van f. 1.992 (12×166).

voorbeeld 4

Scheppend kunstenaar, alleenstaande heeft in januari en februari geen inkomsten. In maart heeft hij een verkoop ter waarde van f. 7.000. Hij gebruikt het forfaitaire bedrag voor beroepskostenaf trek van f. 10.000 per jaar. Zijn maximale Wik voorschot is f. 1.033 per maand; de bijverdiengrens ligt op f. 1.845 per maand. Wat zijn de gevolgen van de verkoop voor de Wik uitkering?

verkoop	f. 7.000
kosten (3/12 x 10.000)	f. 2.500
	-
brutowinst	f. 4.500
nettering (19%)	f. 855
	-
nettowinst	f. 3.645
Wik (3 maanden)	f. 3.099
	+
	f. 6.744

Als hij in maart Wik uitkering zou ontvangen, bedraagt het totale inkomen van januari t/m maart f. 6.744. Dit is f. 1.209 meer dan de bijverdiengrens van f. 5.535 (3 x 1.845). In maart ontvangt hij geen Wik uitkering en voor april resteert een korting van f. 176. Als de kunstenaar in april geen inkomsten heeft, behoeft er in die maand niet gekort te worden:

verkoop	f. 7.000
kosten (4/12 x 10.000)	f. 3.333
	-
brutowinst	f. 3.667
nettering (19%)	f. 697
	-
nettowinst	f. 2.970
Wik (jan, feb, april)	f. 3.099
	+
	f. 6.069

De bijverdiengrens voor januari t/m april is f. 7.380 (4 x 1.845). Als hij in april een Wik uitkering van f. 1033 ontvangt, is het totale inkomen in deze periode f. 6.069. Dat is f. 1.311 lager dan de bijverdiengrens. In april kan hij dus een volledige uitkering krijgen en over maart kan alsnog f. 278 (1.311-1.033) worden ontvangen.

Vaste (maandelijkse) inkomsten en grote incidentele inkomsten kunnen voor een langere periode gevolgen hebben voor de hoogte van de Wik uitkering. Geef die op aan de sociale dienst. Lage incidentele inkomsten, zoals in voorbeeld 4, leiden op korte termijn tot een korting maar hebben over een langere periode geen gevolgen.

voorbeeld 5

Muzikant, alleenstaand, heeft de eerste vier maanden van het jaar geen inkomsten uit zijn beroep. Vanaf 1 mei gaat hij een jaar op toernee als lid van de vaste begeleidingsband van een bekende cabaretier. Hij krijgt dan een dienstverband met een bruto maandsalaris van f. 3.500. Zijn kosten worden door de werkgever vergoed. Hij mag, als hij de Wik ingaat, aan beroepskosten f. 5.000 per jaar in mindering brengen. Voor vier maanden in de Wik betekent dat f. 1.667. De bijverdiengrens is f. 1.845 per maand.

Is het verstandig vier maanden de Wik in te gaan of is de bijstand een betere oplossing?

bruto inkomen (8 x 3.500)	f. 28.000
beroepskosten (4/12 x 5.000)	f. 1.667
	-
	f. 26.333
nettering (19%)	f. 5.003
	-
netto inkomen	f. 21.330
Wik (4 maanden)	f. 4.132
	+
totaal inkomen	f. 25.462

Het gemiddelde maandinkomen is f. 2.122 (25.462 : 12). Dat is f. 277 boven de bijverdiengrens van f. 1.845. De muzikant zou 4 maanden in de Wik zitten en zou aan het einde van het jaar f. 1.108 (4 x 277) aan teveel ontvangen Wik uitkering moeten terugbetalen aan de sociale dienst.

In financieel opzicht is een bijstandsuitkering voordeliger. De muzikant loopt echter het risico dat hij tijdens het verblijf in de bijstand werk krijgt aangeboden buiten zijn beroep. Dat moet hij aanvaarden.

VIII BEROEPSKOSTEN

Welke beroepskosten worden geaccepteerd?

De wet spreekt van kosten die noodzakelijk zijn voor de uitoefening van het kunstenaarsberoep. Kosten voor werk- en oefenruimte, apparatuur, materiaal, promotie, reis en verblijf, vakliteratuur en lidmaatschap van een beroepsorganisatie vallen daaronder. In geval van twijfel kan de sociale dienst advies vragen aan het VvK.

Wanneer leidt het forfaitaire bedrag voor beroepskosten tot een hoger inkomen?

Als de werkelijke kosten lager zijn dan het forfaitaire bedrag kan dat leiden tot een besteedbaar inkomen dat meer bedraagt dan 125 procent van de bijstandsnorm.

voorbeeld

Scheppend kunstenaar, alleenstaand heeft het gehele jaar een maximale Wik uitkering van f. 1033 per maand. Hij heeft een omzet uit verkopen van f. 17.000. De reële beroepskosten bedragen f. 3.000, hij mag het forfaitaire bedrag van f. 10.000 opvoeren.

omzet	f. 17.000
kosten (forfaitair)	f. 10.000
	-
bruto winst	f. 7.000
nettering (19%)	f. 1.330
	-
netto inkomen	f. 5.670
Wik (12 maanden)	f. 12.396
	+
totaal inkomen	f. 18.066

Het gemiddeld maandinkomen is f. 1.506 (18.066 : 12). De kunstenaar blijft onder de bijverdiengrens van f. 1.845.

Indien de werkelijke beroepskosten verrekend zouden moeten worden, ontstaat het volgende plaatje:

omzet	f. 17.000
kosten (werkelijk)	f. 3.000
	-
bruto winst	f. 14.000
nettering (19%)	f. 2.660
	-
netto inkomen	f. 11.340
Wik (12 maanden)	f. 12.396
	+
totaal inkomen	f. 23.736

Het gemiddeld maandinkomen is f. 1.978 (23.736 : 12). Dat is f. 133 boven de bijverdiengrens. Na afloop van het jaar moet de kunstenaar f.1.596 (12 x 133) aan de sociale dienst terug betalen.

Door de toepassing van het forfaitaire bedrag voor beroepskosten heeft de kunstenaar een besteedbaar inkomen dat f. 1.596 hoger is dan wanneer alleen de werkelijke beroepskosten verrekend zouden mogen worden.

Kan de kunstenaar bevorderen dat de toepassing van het forfaitaire bedrag tot een hoger besteedbaar inkomen leidt?

De kunstenaar kan er voor zorgen dat de reële kosten onder het normbedrag van f. 10.000 of f. 5.000 komen door bepaalde kosten voor rekening van derden te laten komen.

Een beeldend kunstenaar die een opdracht uitvoert kan de opdrachtgever verzoeken een deel van de kosten buiten het budget van de kunstenaar te houden. Een podiumkunstenaar kan een zaaleigenaar verzoeken een bus of apparatuur voor hem te huren.

Omgekeerd kan het soms verstandig zijn de beroepskosten op te voeren. Bijvoorbeeld als de kunstenaar tegen de bijverdiengrens van 125 procent aanzit. Dan kunnen extra investeringen tot gevolg hebben dat de Wik uitkering niet wordt gekort.

IX BEËINDIGING WIK UITKERING

Moet de Wik worden verlaten bij een eigen inkomen boven de bijstandsnorm of boven de bijverdiengrens van 125% bijstand?

Wanneer het eigen netto inkomen (exclusief de Wik uitkering) meer is dan de van toepassing zijnde bijstandsnorm, wordt de Wik uitkering beëindigd.

Opgemerkt moet worden dat in dat geval een grote terugval in besteedbaar inkomen kan optreden. Bijvoorbeeld de bijstandsnorm voor een alleenstaande is f. 1.476. Als zijn netto inkomen hieraan gelijk is vervalt het recht op Wik. In de WIK had hij echter een inkomen van maximaal f. 1.845 (125% bijstandsnorm). Dit betekent een terugval van f. 369 per maand. In de WIK kon hij altijd f. 10.000 of f. 5.000 als kosten in mindering brengen op zijn omzet ook al waren de kosten veel lager. Dat kon leiden tot een nog grotere bestedingsruimte.

Wanneer is het aan te bevelen om bij hoge eigen inkomsten uit de Wik te gaan?

De kunstenaar moet de volgende aspecten afwegen:

- Indien de bijverdiengrens gedurende een lange tijd door hoge inkomsten zal worden overschreden, kan het lonen uit de Wik te stappen omdat na afloop van het jaar een relatief groot bedrag terugbetaald moet worden, terwijl de gebruikte Wik maanden toch worden afgetrokken van het totaal van 48 maanden. Daar tegenover staat dat de eigen inkomsten behaald buiten de Wik periode meewegen bij de berekening van de Wik uitkering omdat de sociale dienst alle netto inkomsten van een jaar bij elkaar om een gemiddeld maandinkomen te kunnen vaststellen. Dit gemiddelde maandinkomen is bepalend voor de hoogte van de Wik uitkering. Hoe langer een kunstenaar in een jaar in de Wik zit, hoe minder het loont er tussentijds uit te stappen.
- Als de kunstenaar slechts tijdelijk in het eigen onderhoud zal kunnen voorzien (bijvoorbeeld wanneer er incidenteel extra inkomsten zijn) kan het opzeggen van de Wik onaantrekkelijk zijn omdat men dan voor de maanden dat men niet in de Wik zit ook het beroepskostenforfait kwijt is.
- Als de kunstenaar incidenteel hoge inkomsten (bijvoorbeeld een stipendium) in het vooruitzicht heeft, kan het lonen het beschikbaar komen van die inkomsten te verplaatsen naar het nieuwe kalenderjaar en in dat jaar geen beroep te doen op de Wik. Daarmee wordt verrekening van die inkomsten met de Wik voorkomen en kan men de Wik maanden voor later gebruik bewaren.

Muzikant zit reeds enkele maanden in de Wik en krijgt een aantal optredens waardoor twee maanden lang meer dan 100 procent van de bijstandsnorm wordt verdiend. In de volgende maanden zal weinig bijverdiend worden. Moet de muzikant de Wik tussentijds verlaten en daarna weer opnieuw aanvragen?

De definitieve hoogte van de Wik uitkering wordt na afloop van het jaar vastgesteld aan de hand van alle (netto) inkomsten. Wanneer gedurende een korte tijd in het eigen levensonderhoud kan worden voorzien is het om financiële redenen vaak niet aantrekkelijk de Wik te verlaten. Pas bij voldoende inkomen over een langere periode of bij een hoog incidenteel

inkomen wordt het aantrekkelijk de Wik te verlaten. Overigens kan ook de sociale dienst de uitkering beëindigen bij voldoende inkomen.

(Zie ook de voorbeelden 2 en 4 van hoofdstuk VII).

Bij het beëindigen of onderbreken van de Wik uitkering kan ook de overweging een rol spelen zolang mogelijk van de knipkaart gebruik te maken.

Leidt het niet halen van de omzeteis van f. 2.400 altijd tot beëindiging van de Wik uitkering?

Dat hoeft niet altijd het geval te zijn. Bijvoorbeeld als de kunstenaar geen inkomen uit zijn beroep had omdat hij een project voorbereidde dat pas later inkomen oplevert.

Overigens kunnen ook ziekte of studie redenen zijn dat men, ondanks het niet halen van de omzeteis, gebruik kan (blijven) maken van de Wik.

Wanneer de sociale dienst de uitkering om deze reden wil beëindigen is altijd een advies van het VvK nodig. Het VvK kan adviseren dat er redenen zijn de uitkering voort te zetten.

X MOGELIJKHEDEN FLANKEREND BELEID

Kan een kunstenaar die zowel scheppend als uitvoerend werkt, beter een aanvraag indienen bij het VvK of bij PKW?

De kunstenaar geeft zelf aan waarvoor hij steun vraagt en bepaalt bij welke instelling wordt aangevraagd. Als de aanvraag bij de verkeerde instelling is ingediend zal deze de kunstenaar naar de andere instelling verwijzen.

Moet de kunstenaar een uitgebreide subsidie aanvraag indienen?

Zowel het VvK als PKW gaan uit van het ondernemingsplan van de kunstenaar. Daarin moet worden beargumenteerd dat bepaalde steun nodig is om de beroepspraktijk meer renderend te maken. Bij het VvK is een model ondernemingsplan verkrijgbaar.

Kunnen groepen kunstenaars steun ontvangen vanuit het flankerend beleid?

Uitvoerende kunstenaars werken vaak in groepsverband. Zij kunnen collectief geld uit het budget van het flankerend beleid bij PKW aanvragen. Dan zal eerst in overleg met een consultant van PKW een ondernemingsplan opgesteld worden. Het is nog niet duidelijk of in zo'n geval alle leden van de groep in de Wik moeten zitten. Als niet alle leden in de WIK zitten, kunnen de degenen die wel van de Wik gebruik maken in elk geval individueel een aanvraag indienen.

Kan een toetsenist van een popgroep steun krijgen wanneer hij zijn verouderde synthesizer wil vervangen door een sampler?

Als hij kan beargumenteren wat het gunstige effect is op de beroepspraktijk is dat mogelijk. Een reden kan zijn dat hij de sampler nodig heeft omdat zijn band aan een nieuwe sound werkt waarmee in een ander circuit kan worden doorgebroken.

Heeft het Landelijk Bureau Kunsten een Media een rol in het flankerend beleid?

Deze rol is nogal beperkt omdat Wik deelnemers niet gezien worden als werklozen. Daardoor kan het LBKM geen geld dat bestemd is om werklozen te scholen of werkervaring te bieden, aan Wik deelnemers besteden.

XI DE WIK EN DE BELASTINGEN

Accepteert de fiscus dezelfde beroepskosten als de gemeentelijke sociale dienst die de Wik uitkeert?

De Wik kent forfaitaire bedragen voor beroepskosten, f. 10.000 voor scheppende kunstenaars en f. 5.000 voor uitvoerende en toegepast werkende kunstenaars. Deze bedragen mogen altijd in mindering worden gebracht op de eigen inkomsten alvorens bepaald wordt of de Wik deelnemer meer inkomen heeft dan de 125% bijstandsnorm. De fiscus heeft eigen normen voor kostenaf trek en zal de forfaitaire aftrek niet overnemen.

In de Wik bestaat ook de mogelijkheid de werkelijke beroepskosten te verrekenen wanneer die aantoonbaar meer zijn dan de forfaitaire bedragen. Ook dan geldt dat de belastingdienst niet zondermeer die kosten accepteert; zoals gezegd de fiscus heeft daarvoor zijn eigen normen.

Hierdoor kunnen grote verschillen ontstaan tussen het inkomen voor de Wik en het inkomen voor de belastingen.

Kan de Wik deelnemer een reservering maken voor de belastingen?

De Wik uitkering is een netto bedrag. Om de definitieve uitkering aan het einde van een jaar te berekenen moeten alle inkomsten netto worden berekend. Op zelfstandig verworven inkomsten en voor inkomsten uit dienstverband waarop geen loonheffing is ingehouden, wordt een vast "netteringspercentage" toegepast. Dit percentage wordt jaarlijks vastgesteld. Op dit moment is het 19 procent. Dit percentage wordt toegepast nadat de beroepskosten (forfaitair of werkelijk) in mindering zijn gebracht op de omzet/brutoloon. Feitelijk wordt dan 19 procent door de sociale dienst gezien als reservering voor de belastingen.

voorbeeld

omzet	f. 15.000
kosten (forfaitair)	f. 10.000
brutowinst	f. 5.000
nettering (19%)	f. 950
netto winst	f. 4.050

Het bedrag van f. 950 geldt als reservering voor de belasting.

Is deze 19 procent voldoende als reservering voor de belastingen?

Dat zal niet in alle gevallen zo zijn. Het percentage is ontleend aan het Bijstandsbesluit Zelfstandigen (Bbz). Daarbij wordt ervan uitgegaan dat de zelfstandige gebruik kan maken van fiscale faciliteiten als zelfstandigenaftrek, starters- en investeringsaftrek. Dan is de 19 procent reservering voldoende. Echter niet iedere Wik deelnemer is een zelfstandige voor de belastingen.

Als de Wik deelnemer meer belasting moet betalen dan hij heeft gereserveerd, heeft hij dan recht op een aanvullende Wik uitkering?

Nee, het netteringspercentage wordt gezien als een middel om de netto inkomsten vast te stellen. Als meer belasting betaald moet worden dan is gereserveerd, gaat dat ten koste van de "winst". Omgekeerd leidt een belastingmeevaller niet tot een aanpassing van de Wik uitkering.

Kan een belastingteruggave door de Wik deelnemer behouden worden?

Een belastingteruggave leidt niet tot een aanpassing van de Wik uitkering over het jaar waarop de teruggave betrekking heeft. Het is nog niet duidelijk of de belastingteruggave voor de Wik gezien wordt als inkomen in het jaar dat de teruggave wordt ontvangen. Daarover heeft het ministerie van SZW nog geen uitsluitel gegeven. Als dit wel het geval is zou een belastingaanslag in het jaar dat deze betaald wordt gezien moeten worden als "kosten" en dus in mindering op het inkomen gebracht moeten worden. Voorlopig kan ervan uitgegaan worden dat noch een belastingteruggave noch een belastingbetaling van invloed is op het inkomen voor de Wik. Wel kan een belastingteruggave leiden tot overschrijding van de grens van het vrij te laten vermogen, waardoor het recht op Wik kan vervallen. Met een extra investering kan er dan voor gezorgd worden binnen de vermogensgrens te blijven

Wordt de Wik deelnemer door de belastingdienst gezien als een zelfstandige?

De belastingdienst heeft zijn eigen criteria. Er moet sprake zijn van winstgerichtheid en na enkele jaren van (mogelijke) aanloopverliezen moet er daadwerkelijk sprake zijn van winst. Verder moet de zelfstandige minimaal 1225 uur per jaar werkzaam zijn in het zelfstandige beroep en moet er sprake zijn van ondernemersrisico. Als de Wik deelnemer aan de criteria voldoet kan hij als zelfstandige door de belastingdienst erkend worden. In de Abw is dit voor kunstenaars vaak niet mogelijk. Tenzij men is toegelaten tot het Bbz is het niet toegestaan 1225 uren per jaar aan het zelfstandige beroep te besteden.

Hoe wordt het Wik inkomen omgerekend naar het fiscaal inkomen?

De sociale dienst stelt na afloop van het jaar de definitieve hoogte van de Wik uitkering vast. Over deze uitkering draagt de sociale dienst belastingen en premies af. De sociale dienst verstuurt daarvan een jaaropgaaf naar de kunstenaar. De kunstenaar betaalt vervolgens belasting en premies over zijn totale belastbaar inkomen. Dit is de gebruteerde Wik uitkering en de zelf behaalde omzet of inkomen, minus de fiscaal geaccepteerde beroepskosten en de eventuele aftrek voor zelfstandigen. De fiscus trekt van het overgebleven bedrag de belastingvrije som af en heft over het restant ca. 35 procent belasting (tarief eerste schijf). De door de sociale dienst betaalde belasting wordt uiteraard verrekend.

De Wik deelnemer kan financieel in de problemen komen als de belastingdienst een aantal beroepskosten niet accepteert en het netteringsbedrag van de WIK te weinig is.

Is de aftrek van werkruimte aan huis fiscaal aftrekbaar?

Met ingang van 1 januari 1997 is de fiscale aftrekbaarheid van werkruimte aan huis beperkt. Minimaal 70 procent van het inkomen moet in of vanuit het huis zijn verworven, willen de kosten voor werkruimte aftrekbaar zijn. Kunstenaars in de bijstand of met werk buitenshuis dat meer dan 30 procent van het inkomen oplevert, kunnen de werkruimte aan huis niet aftrekken voor de belastingen.

Het is nog niet duidelijk of de belastingdienst het inkomen uit de Wik zal accepteren als inkomen uit het beroep. Is dat het geval dan is aftrekbaarheid van de kosten van werkruimte aan huis zeer wel mogelijk. Geadviseerd wordt in de belastingaangifte de kosten voor werkruimte aan huis op te voeren als beroepskosten.